

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİK YETENEĞİNE YÖNELİK ÖZYETERLİK ALGILARI, AKADEMİK ÖZYETERLİK ALGILARI VE AKADEMİK BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ

Dr. Duygu PİJİ KÜÇÜK, Marmara Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada, Müzik Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin müzik yeteneklerine ilişkin özyeterlik algıları, akademik özyeterlik inançları ve akademik başarıları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Çalışma Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü birinci ve ikinci sınıfta öğrenim gören toplam 76 öğrenci ile yürütülmüştür. Çalışmanın verileri Özmenteş tarafından geliştirilen Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik Algısı Ölçeği, Yılmaz, Gürçay ve Ekici tarafından Türkçe’ye uyarlanan Akademik Özyeterlik Ölçeği ve 2009-2010 öğretim yılı güz yarıyılı başarı notları ile elde edilmiştir. Araştırmanın verileri üzerinden istatistiksel analizler yapılarak sonuçlar sunulmuş, sonuçlara ilişkin öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, özyeterlik algısı, akademik başarı.

1.Giriş

Bandura (1997) ’ya göre özyeterlik, yeteneklerimizle ilgili inancımıza dayanır ve bu inanç amaçlarımıza ulaşmak için gerekli olan davranışı düzenlemek ve ortaya koyabilmek için gereklidir. Özyeterlik, “bireyin yetenekleri hakkındaki kendini ikna edişi” olarak tanımlanmaktadır. Olumlu özyeterlik algısı, motivasyonu arttırmakta, yeni ve zor görevlerle başa çıkabilmeyi sağlamakta ve çaba harcamaya istekli kılmakta; olumsuz özyeterlik algısı ise bireyin kendi inisiyatifi ile davranamamasına ya da yapılan bir işi sonuçlandırmadan bırakmasına neden olmaktadır (Jerusalem 2002, akt. Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007). Bireyde özyeterlik algısı eksikse, birey ne yapacağını bilmesine rağmen, etkisiz davranışlar gösterebilir (Alcı, 2007). Çünkü birey, davranışlarının beklediği sonuçları doğuracağına inanmazsa, hayattaki güçlüklerle karşı durabilme ve tepki göstermede isteksiz olur (Akbulut, 2006).

Akademik başarı bağlamında özyeterlik, öğrencinin akademik çalışma performansına duyduğu güveni oluşturmaktadır (Pintrich, 2000; akt. Özmenteş ve Özmenteş, 2008a). Öğrencilerin belirli bir

görev karşısındaki performanslarına ilişkin yargıları ve genel anlamda öğrenme ve anlamaya ilişkin inançları, akademik özyeterlik kavramı olarak tanımlanmaktadır. Bembenutty ve Zimmerman (2003: 5), yüksek düzeyde özyeterlik algısının görev seçimi, ısrar ve öğrenme taktiklerinin kullanımı ile bağıntılı olduğunu belirtmiştir. Bembenutty ve Karabenick (1998) ise, yüksek düzeyde özyeterlik algısını akademik başarı ve akademik doyumun gerçekleştirilmesi ile ilişkilendirmişlerdir. Başarıyı tadan ve yakalayan bireyler daha çok çalışmaya ve yoğunlaşmaya motive olmaktadır. Bireylerin bilişsel kapasitelerini kullanmada ve geliştirmede isteksizlikleri başarıyı etkilemektedir. Başarı konusunda özgüvenini kaybedenler, yetenekleri olsa bile başarısız olmaktadır (Bandura, 1982).

Özyeterliği etkileyen diğer bir faktör yetenek algısıdır (Schunk ve Pajares, 2001). Erpenbeck ve Rosenstil kişisel yeteneği; yaratıcılık, eleştiri yeteneği, kendini düzenleme, motivasyon ve özyeterlik kavramları ile tanımlamışlardır. Eğitim sürecinde, sosyal yeteneklerin yanı sıra, bireyin kendi yeteneklerine ilişkin bakış açısının da dikkate alınması ve bunun bireyin eylem yeteneğinin önemli bir ögesi olarak kabul edilmesi gerektiği görüşü önem kazanmaktadır (Braun ve Gusy 2004; akt. Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007).

Bandura (1986, akt. Özmenteş ve Özmenteş, 2008a), çalışma sürecinde devamlılığın ve güdünün sağlanmasının özyeterlik algısı açısından önemini altını çizmiş, birçok sanatçı ve yazarın çalışmalarını sürdürme ve bitirme konusundaki üstün gayret ve azimleri sayesinde başarılı olduklarını belirtmiştir. Bu bağlamda müzik eğitiminde bireylerin, müziği öğrenmede özyeterlik algısına sahip olmaları, onların müzikal gelişimlerinin sürdürülebilmesi, tutumlarının gelişmesi ve performanslarının yükseltilmesi açılarından önem kazanmaktadır (Özmenteş ve Özmenteş, 2008a). Performans öncesi evrede güven, özyeterlik, güdü ve ilgi gibi duyuşsal özellikler, müzikal başarı ile ilgili temel gereklilikler olarak görülebilir (Özmenteş, 2008).

Araştırmalar, özyeterliğin farklı bileşenlerini ayırt etmeye başlayıp, özyeterlik algısını belirlemeye yönelik ölçme araçları oluştururken, müzik alanında da birkaç çalışmaya rastlanmaktadır (Ritchie and Williamon, 2007). Konuyla ilgili olarak McPherson ve Zimmerman (2002; akt. Katsochi, 2008) ve Maehr, Pintrich, ve Linnenbrink (2002; akt. Katsochi, 2008) çalgı eğitiminde özyeterlik algısının en önemli etken olduğunu saptamışlardır. McPherson ve McCormick (1999, 2000, 2003, ve 2006; akt. Katsochi, 2008) 'in çalışmalarının sonuçları, özyeterlik algısının genç müzisyenlerin başarılarında en önemli etken olduğunu göstermiştir. Nielson (2004; akt. Katsochi, 2008) çalgı ve ses eğitimi alan öğrencilerin daha yüksek özyeterlik algısına sahip olduklarını belirtmiştir (Katsochi, 2008). Tüm bu sonuçlar birleştirildiğinde ve özyeterlik algısının öğrenme ile olan ilişkisi hatırlandığında, müziksel ürünlerin derinden incelenmesi açısından özyeterlik algısının önemi anlaşılabilecektir (Özmenteş ve Özmenteş, 2008b). Özetle, öğrenme, gelişim, güdü ve özdenetim gibi alanlarda oldukça önemli etkileşimleri bulunan bir duyuşsal özellik olan özyeterlik kavramı, müzik eğitimi boyutunda da ele alınması gereken önemli konulardan biridir (Özmenteş ve Özmenteş, 2008a). Müzik öğretmen adaylarının müzik yeteneğine ilişkin özyeterlik ve akademik özyeterlik algılarının belirlenmesi, onların kendilerini daha iyi tanımlayabilmelerine olanak sağlayacak ve bu farkındalık akademik başarılarını da etkileyebilecektir. Ayrıca, öğrencilerin özyeterlik düzeylerinin saptanmasıyla, müzik öğretmenliği eğitimi programlarının yeniden düzenlenmesi ile ilgili yapılacak çalışmalara ışık tutulması hedeflenmektedir.

Bu düşüncelerden hareketle, bu çalışmada Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında öğrenim gören öğrencilerin müzik yeteneklerine yönelik özyeterlik algıları, akademik özyeterlik algıları, akademik başarıları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Müzik öğretmeni adaylarının müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algıları, akademik özyeterlik algıları ve akademik başarıları hangi düzeydedir?
2. Müzik öğretmeni adaylarının müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algıları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Müzik öğretmeni adaylarının müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algıları ile akademik özyeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Müzik öğretmeni adaylarının akademik başarıları ile akademik özyeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. Yöntem

Araştırmada tarama modellerinin bir çeşidi olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. İlişkisel tarama modeli ise iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve derecesini belirlemektedir (Karasar, 1995). Müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algısı, akademik özyeterlik algısı ve akademik başarı araştırmanın bağımlı değişkenleridir.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunda Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 76 öğrenci yer almıştır. Örneklem 46’sı kız, 30’u erkek öğrenciden oluşmuştur. Bu öğrencilerin 44’ü birinci sınıf öğrencisi, 32’si ise ikinci sınıf öğrencisidir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik Ölçeği, Akademik Özyeterlik Ölçeği ve öğrencilerin 2009-2010 öğretim yılı güz yarıyılı müzik dersleri (piyano, bireysel çalgı, bireysel ses eğitimi, müzik teorisi ve işitme eğitimi) başarı puanları ile toplanmıştır.

Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik Ölçeği: Özmenteş ve Özmenteş (2008b) tarafından lise ve üniversite öğrencilerine yönelik olarak geliştirilen Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik Ölçeği’nin maddeleri, müzik eğitimi alanından Self-Esteem of Musical Ability ($\alpha=.91$) (Schmitt, 1979; akt. Özmenteş ve Özmenteş, 2008b) ve Müzik Yeteneğine İlişkin Özgüven Ölçeği ($\alpha=.87$) (Özmenteş, 2004; akt. Özmenteş ve Özmenteş, 2008b) adlı ölçekler incelenerek oluşturulmuştur. Ölçek tek faktörden oluşmaktadır ve Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .90’dır. Ayrıca ölçeğin iki yarı güvenirliği Spearman Brown formülüne göre hesaplanmış ve r:.90 olarak bulunmuştur. Ölçekte 20 madde yer almaktadır. Bu araştırmanın örneklemini üzerinden Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik Ölçeği için yapılan güvenirlik çalışmasında, tüm ölçek için Cronbach Alpha değeri .95 (Spearman-Brown: .94, Guttman: .94) ’dır.

Akademik Özyeterlik Ölçeği: Jerusalem ve Schwarzer (1981; akt. Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007) tarafından geliştirilen ve tek boyut içeren orijinal ölçek, akademik özyeterlik için anlamlı bir yapı gösteren 7 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan maddeler “4’lü Likert Tipi Ölçek” (bana tamamen uyuyor, bana uyuyor, bana çok az uyuyor, bana hiç uymuyor) formundadır. Orijinal

ölçek 68 tıp fakültesi öğrencisine uygulanarak geliştirilmiş ve ölçeğin Cronbach Alpha değeri .87 olarak belirlenmiştir. Araştırmacılar, ölçeğin geçerliğini, içerik, mantık ve psikolojik bazı değişkenlerle korelasyonuna bakarak test etmişler, ölçeğin içeriğinin konuya uygunluk gösterdiğini ve test edilen diğer psikolojik özelliklerin ölçeğin geçerliği için bilgi verdiğini belirtmişlerdir (Jerusalem ve Schwarzer, 1981; akt. Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007). Akademik Özyeterlik Ölçeği Yılmaz, Gürçay ve Ekici tarafından Türkçe'ye çevrilerek, 672 üniversite öğrencisine uygulanmış, geçerlik ve güvenirliği belirlenmiştir. Analiz sonuçlarına göre, orijinal ölçekte 7 olan madde sayısı, Türkçe ölçekte de korunmuştur. Faktör analizi sonuçlarına göre, Türkçe ölçeğin de orijinal ölçek gibi tek boyutlu olduğu tespit edilmiştir. Türkçe ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik değeri .79 olarak belirlenmiştir (Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007). Bu araştırmanın örneklemini üzerinden Akademik Özyeterlik Ölçeği için yapılan güvenirlik çalışmasında, Cronbach Alpha değeri .71 olarak bulunmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Öğrencilerin müzik yeteneklerine yönelik özyeterlik algısı puan ortalamaları, akademik özyeterlik algısı puan ortalamaları ve akademik başarı puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının belirlenmesine yönelik Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı analizleri gerçekleştirilmiştir. Bu istatistiksel analiz yöntemi, iki değişken arasındaki ilişkinin miktarını bulup yorumlamak amacıyla kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2004).

Araştırma kapsamında kullanılan tüm istatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi minimum .05, maksimum .01 olarak kabul edilmiş, araştırmanın verileri SPSS 12.0 paket programı ile analiz edilmiştir.

3. Bulgular ve Yorum

Müzik öğretmeni adaylarının müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algıları, akademik özyeterlik algıları ve akademik başarılarının tanımlayıcı değerleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Müzik öğretmeni adaylarının müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algıları, akademik özyeterlik algıları ve akademik başarı puanlarının tanımlayıcı değerleri

	<i>n</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>x</i>	<i>ss</i>
<i>Müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algısı puanı</i>		40	100	76.92	11.24
<i>Akademik özyeterlik algısı puanı</i>	76	14	27	20.07	2.96
<i>Akademik başarı puanı</i>		36	91	67.88	11.45

Müzik öğretmeni adaylarının müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algısı puan ortalaması 76.92 (20-100), akademik özyeterlik algısı puan ortalaması 20.07 (7-28), akademik başarı puan ortalaması ise 67.88 (0-100)'dir. Bu sonuca göre, müzik öğretmeni adaylarının bu üç ölçme aracından aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde, müzik yeteneklerine yönelik özyeterlik algısı, akademik özyeterlik algısı ve akademik başarı düzeylerinin yüksek olduğu gözlenmektedir.

“Müzik öğretmeni adaylarının müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algıları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yönelik, müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algısı puanları ile akademik başarı puanları arasındaki ilişki Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı analizleri ile belirlenmiş, bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Müzik öğretmeni adaylarının müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algıları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi için yapılan korelasyon katsayısı

	<i>n</i>	<i>x</i>	<i>ss</i>	<i>sd</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
Müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algısı puanı	76	76.92	11.24	74	.235	.04*
Akademik başarı puanı		67.88	11.45			

* $p < .05$

Müzik öğretmeni adaylarının müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algıları ile akademik başarıları arasındaki ilişki incelendiğinde, müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algısı puanları ile akademik başarı puanları arasında .05 düzeyinde olumlu yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre, müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algısı düzeyi yükseldikçe, akademik başarının da yükseldiği söylenebilir.

“Müzik öğretmeni adaylarının müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algıları ile akademik özyeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmış, müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algıları ile akademik özyeterlik algıları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı analizleri yapılmış, bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Müzik öğretmeni adaylarının müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algıları ile akademik özyeterlik algıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi için yapılan korelasyon katsayısı

	<i>n</i>	<i>x</i>	<i>ss</i>	<i>sd</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
Müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algısı puanı	76	76.92	11.24	74	.375	.001*
Akademik özyeterlik algısı puanı		20.07	2.96			

* $p < .01$

Tablo 3’e göre, müzik öğretmeni adaylarının müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algısı puanları ile akademik özyeterlik puanları arasında .01 düzeyinde olumlu yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre, müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algısının yüksek olmasının, akademik özyeterlik algısının yükselmesiyle paralellik gösterdiği söylenebilir.

Araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının akademik başarıları ile akademik özyeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı analizleri ile belirlenmiş, bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Müzik öğretmeni adaylarının akademik başarıları ile akademik özyeterlik algıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi için yapılan korelasyon katsayısı

	<i>n</i>	<i>x</i>	<i>ss</i>	<i>sd</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
<i>Akademik başarı puanı</i>	76	67.88	11.45	74	.332	.003*
<i>Akademik özyeterlik algısı puanı</i>		20.07	2.96			

* $p < .01$

Müzik öğretmeni adaylarının akademik başarıları ile akademik özyeterlik algıları arasındaki ilişki değerlendirildiğinde, akademik başarı puanları ile akademik özyeterlik algısı puanları arasında .01 düzeyinde olumlu yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, akademik başarının yükselmesiyle birlikte, akademik özyeterlik algısı düzeyinin de yükseldiğini söylemek mümkündür.

4. Tartışma

Araştırma sonuçları, müzik öğretmeni adaylarının müzik yeteneklerine yönelik özyeterlik algıları, akademik özyeterlik algıları ve akademik başarıları arasında olumlu yönde anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir.

Bandura'nın, özyeterlik algısının bireyin etkinliklerinin seçimini, güçlükler karşısındaki sebatını, çabalarının düzeyini ve performansını etkilediği konusundaki görüşü, birçok araştırmaya konu olmuştur. Yapılan araştırmalarla da, bir durumla ilgili özyeterlik algısı yüksek olan bireylerin, bir işi başarmak için büyük çaba gösterdikleri, olumsuzluklarla karşılaştıklarında kolayca geri dönmedikleri, ısrarlı ve sabırlı oldukları doğrulanmıştır (Aşkar ve Umay, 2001). Müzik eğitimi sürecinde de, bireyin yetenek düzeyinin ve çalışma alışkanlıklarının yanı sıra, müzik yeteneğine yönelik özyeterlik ve akademik özyeterlik algısı, akademik başarı düzeyini etkilemektedir. Özmenteş ve Özmenteş (2008a) tarafından yapılan "Çalgı Eğitiminde Müzik Yeteneğine İlişkin Özyeterlik ve Kişisel Özellikler Arasındaki İlişkiler" başlıklı çalışmada, öğrencilerin müzik yeteneğine ilişkin özyeterlik düzeylerinin yüksek olduğu, müzik yeteneğine ilişkin özyeterlik algısı düzeylerinin onların günlük çalgı çalışma sürelerine ve çalgı deneyimlerine göre önemli farklılıklar gösterdiği saptanmıştır. McPherson ve Zimmerman (2002; akt. Katsochi, 2008) ve Maehr, Pintrich, ve Linnenbrink (2002; akt. Katsochi, 2008) çalgı eğitiminde özyeterlik algısının en önemli etken olduğunu saptamışlardır. McPherson ve McCormick (1999, 2000, 2003, ve 2006; akt. Katsochi, 2008) 'in çalışmalarının sonuçları, özyeterlik algısının genç müzisyenlerin başarılarında en önemli etken olduğunu göstermiştir. Nielson (2004; akt. Katsochi, 2008) çalgı ve ses eğitimi alan öğrencilerin daha yüksek özyeterlik algısına sahip olduklarını belirtmiştir (Katsochi, 2008). Frakes (1984; akt. Hallam, 2010) müzik etkinliklerine katılan bireylerin müzikal başarıları ve akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki saptamıştır. Ayrıca çalışmada, müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algısı yüksek olan bireylerin müzik eğitimlerine daha istekli bir şekilde devam ettikleri saptanmıştır. Eldeki araştırma bulguları, bu çalışmaların sonuçlarını destekler niteliktedir.

Araştırma sonucunda müzik öğretmeni adaylarının akademik özyeterlik algıları ile akademik başarıları arasında anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin akademik özyeterlik algısı düzeylerinin akademik başarıları üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Yılmaz, Gürçay ve Ekici

(2007) tarafından Akademik Özyeterlik Ölçeği’nin Türkçe’ye Uyarlanması’na ilişkin yapılan çalışmada, çalışma grubunun akademik özyeterlik düzeyinin yüksek olduğu ($x = 20,43$) tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin kendi alanlarına ilişkin öğrenmelerine dair özyeterlik algılarının yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir ve öğrencilerin kendi alanlarında başarılı olabileceklerine dair bir tahmin yürütülmesini sağlayabilir. Adeyamo (2007) tarafından üniversite öğrencilerinin duygusal zekâları, akademik özyeterlikleri ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik yapılan araştırmada, öğrencilerin akademik özyeterlikleri ile akademik başarıları arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Bu araştırmanın bulguları, bahsedilen çalışmaların sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Toplumun okuldan beklentilerinin giderek arttığı ve çeşitli gelişmelerin sonucunda öğrenmenin yapısında meydana gelen değişimler nedeniyle, müzik öğretmenlerinin hizmet öncesi eğitimlerinin, kendilerini bekleyen yeni rollerini oynamalarına yardım edecek şekilde yeniden düzenlenmesini gerektirmektedir. Müzik öğretmenliği eğitiminin geliştirilmesi, müzik öğretmenlerin mesleğe başladıklarında daha fazla söz sahibi olmalarını, kendilerine daha fazla güvenmelerini, daha olumlu özyeterlik algısı geliştirmelerini sağlayacaktır. Toplumun ihtiyaçlarını bilen ve kendi yetenek düzeyinin farkında olan müzik öğretmeni adayı, müzik öğretmenliğine uygun kişisel özelliklere sahip, müzik öğretim yöntemlerini etkili şekilde kullanan, alanına hâkim olan ve bunu çevresinde hissettiren bir kimliğe kavuşacaktır (Morgil, Seçken, Yücel, 2004).

Araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının müzik yeteneklerine yönelik özyeterlik algıları, akademik özyeterlik algıları ve akademik başarıları arasında tespit edilen olumlu yönde anlamlı ilişkiler, beklenen sonuçları doğrular niteliktedir. Öğretmen adaylarının alan eğitimlerine yönelik yetenekleri konusundaki özyeterlik algıları, onların akademik başarılarını da olumlu yönde etkilemiştir. Müzik öğretmenliği eğitimi sürecinde, öğrencilere alanlarına yönelik performans kazandırmanın yanında, onların yeteneklerine ve akademik başarılarına yönelik yüksek özyeterlik algısı geliştirmeleri ve bu algılarının farkındalığı için gerekli ortamlar yaratılmalıdır. Öğrencilere performans gösterebilecekleri ortamlar hazırlanarak başarı duygusunun yaşatılması gerekmektedir. Öğrencilerin müzik yeteneğine ve akademik özyeterliğe yönelik algılarının olumlu yönde gelişmesi için Öğretmenlik Uygulaması gibi mesleki uygulamaya yönelik derslerde öğrencilerin daha etkin olması, kendilerini daha iyi ifade etmeleri sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Adeyamo, D. A. (2007). *Moderating influence of emotional intelligence on the link between academic self-efficacy and achievement of university students*. Psychology Developing Societies, 19, 119-213.
- Akbulut, E. (2006). *Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin öz yeterlik inançları*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(2), 24-33.
- Alcı, B. (2007). *Yıldız Teknik Üniversitesi öğrencilerinin, matematik başarıları ile algıladıkları problem çözme becerileri, özyeterlik algıları bilişüstü öz düzenleme stratejileri ve ÖSS sayısal puanları arasındaki açıklayıcı ve yordayıcı ilişkiler örüntüsü*. Yayınlanmamış doktora tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Aşkar, P. ve Umay, A. (2001). *İlköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayarla ilgili özyeterlik algısı*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21, 1-8.
- Bandura, A. (1982). *Self-efficacy mechanism in human agency*. American Psychologist 37 (2).
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Bembenutty, H. & Karabenick, S. A. (1998). *Individual differences in academic delay of gratification*. Eastern Psychological Association'da sunulan bildiri, Boston. [Online]: <http://www.eric.ed.gov> adresinden 24 Ekim 2010 tarihinde indirilmiştir.
- Bembenutty, H. ve Zimmerman, B. J. (2003). *The relation of motivational beliefs and self-regulatory processes to homework completion and academic achievement*. American Educational Research Association Kongre Kitabı, 345-369. Chicago, IL, A.B.D
- Büyüköztürk, Ş. (2004). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (4. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Hallam, S. (2010). *21st century conceptions of musical ability*. Psychology of Music, 38 (3), 308-330.
- Karasar, Niyazi. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (7. Baskı). Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Katsochi, C. (2008). *Students' self-beliefs and music instruction: A literature review*. (ed. M. M. Marin, M. Knoche ve R. Parncutt) Proceedings of the First International Conference of Students of Systematic Musicology (SysMus08) Graz, Austria.
- Morgil, İ., Seçken, N. ve Yücel, A. S. (2004). *Kimya öğretmen adaylarının özyeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6 (1), 62-72.
- Özmenteş, S. (2008). *Çalgı eğitiminde öz düzenlemeli öğrenme taktikleri*. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9 (16), 157-175.
- Özmenteş, S. ve Özmenteş, G. (2008a). *Çalgı eğitiminde müzik yeteneğine ilişkin özyeterlik ve kişisel özellikler arasındaki ilişkiler*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2 (24). Türkiye'de Bugünden Yarına Müzik Eğitimi 295

- Özmenteş, G. ve Özmenteş, S. (2008b). *Müzik yeteneğine yönelik özyeterlik ölçeğinin geliştirilmesi*. 1. Ulusal Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Kongresi’nde sunulan sözlü bildiri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
- Ritchie, L. & Williamon, A. (2007). *Measuring self-efficacy in music*. *International Symposium on Performance Science*, 307-312. [Online]: www.performancescience.org adresinden 24 Ekim 2010 tarihinde indirilmiştir.
- Schunk, D. H. & Pajares, F. (2001). *The Development of Academic Self-efficacy*. (ed. A. Wigfield & J. Eccles), Development of achievement motivation. San Diego: Academic Press.
- Yılmaz, M., Gürçay, D. ve Ekici, G. (2007). *Akademik özyeterlik ölçeğinin Türkçe’ye uyarlanması*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33, 253-259.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ